

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket árszabás szerinti közlünk.

A rendszer.

Makó, aug. 26.

Rossz a rendszer, hangzik jobbról is, balról is az egész országban. Változtatni kell rajta, mondják a jobbak milliói, mert különben belepusztul ebbe a rendszerbe az egész magyar nemzet.

Az embereket nem lehet okolni, hallatszik aztán tovább az okoskodás, mindennek csak a rendszer az oka. Az emberek jók, csak a rendszer komisz.

Ugy érzem, hogy ez a beszéd — csak így elmondva — nagyképpuskódás, szemforgató alakoskodás, mely csak arra jó, hogy figyelmünket elvonja a — való igazságtól, magáról a dolog lényegéről.

A való igazság, mit a tények is megcáfolhatatlanul igazolnak, egészen más. Éppen megfordítottja annak, amit most hangoztatnak. Nem a rendszer rossz mi nálunk ebben az országban, ha nem rosszak az emberek, kik ennek a rendszernek alkotói és lelkei!

Düledező, rossz az épület s félni lehet, hogy egyszer csak összeomlik s agyoncsap bennünket, akik benne vagyunk. Vajon ilyen volna-e az az épület akkor is, hogy ha jók volnának annak alkatrészei és helyesen volnának a részek összeállítva? Hát nem azért akar-e az a ház összeomlani, mert rossz szarufákat tettek be vagy azokat rosszul kötötték meg vagy már kilazultak a kötélekek vagy azért, mert a gerendák korhadtak, rosszak már?

A levegő, mely életet s fenntart bennünket, oxigénből és hidrogénből áll. Vajon nem mindaddig jó, egészséges-e ez a levegő, amíg csak ez a kettős alkotó eleme teljesen tiszta s helyes arányban van benne összevegyülve, de vajjon nem válik-e mindjárt ártalmassá s veszedelmessé ez a levegő, mihielyt akar az oxigén, akar a hidrogén helyét más, káros anyag foglalja el?

Hát igaz, hogy rossz az a ház, mihielyt rosszakká válnak alkotó részei s veszedelmessé lesz a levegő is, ha oda nem való elemek vegyülnek belé, de bármelyik esetben is nem a rossz alkotó elemeket kell-e okolnunk s kárhoztatnunk az egész háznak vagy az egész levegőnek a rosszaságáért, veszedelmességéért s nem mindjárt jó lesz-e a ház, ha rossz ré-

szeit jókkal pótoljuk s nem újra jó lesz-e a levegő is, hogyha belőle a veszedelmes elemeket kizavarjuk.

Éppen úgy vagyunk a mai rendszerrel is. Jó volna ez és semmi kifogásolni való se lehetne rajta, hogyha jók volnának azok, akik a rendszer alkotói s éltető lelkei.

Ezt az egész rendszer embereket alkotják, ha tehát ez a rendszer rossz, türethetetlen, ne magát a rendszert, hanem az ezt fenntartó embereket okoljuk, mert nyilvánvalóan ezek a rosszak, csakis ezért rossz a — rendszer is. Ha a rendszer mai embereit jókkal cseréljük ki, azonnal jó lesz maga az egész rendszer is.

Hogy Nagyszalontán az egyik dzsentri, *Csanády degeneré Csanád*, vagy Bihar községben Nagy Márton főszolgabíró ur. az emberek legtermészetesebb jogát, a szabadság-jogot, melyhez a gyülekezési szabadság is tartozik, brutális önkénykedéssel agyon akarja csapni s hogy Kálló Semlyénben a másik junker-csemete, *Kállay de genere Nagy-kálló* meg egy szeszgyárasztót, mint hitvány ebet véresre ragdal a pökhendi kiszólással, hogy — *szolgabíró vagyok vagy mi a szősz!* — ezek a jelenségek sem azt igazolják, hogy inár ezért, teszem azt a vármegyei közigazgatási rendszer semmi körülmények közt se lehetne jó, hanem napról-napra csakis azt bizonyítják, hogy a mai vármegyei közigazgatási rendszer csakis azért rossz és már türethetetlen, mert ilyen alakokkal van telítve, mint Csanády de genere Csanád és Nagy Márton uram, meg Kállay de genere Nagy-kálló.

Bizonyosak lehetünk benne, hogy mihielyt az ilyen alakokat teljesen kiejbeznők és kiszorítanók a közigazgatásból és a mindenképpen jókat tennők helyökbe, mindjárt emberies, nagyszerű lenne egész közigazgatási rendszerünk. Amint hogy a mai rendszerben is találunk olyan tisztviselőket a vármegyékben, akik áldásosan működnek abban a körzetben, melyre hatáskörük terjed. Csakhogy ezeknek a munkáját ma még teljesen elnyeli azoknak a munkája, akik miatt éppen rossz, türethetetlen a mai közigazgatási rendszer.

Azonos a jelenség más téteken is. Mindenütt csak úgy van, hogy azért rossz a rendszer, mert azzá teszik az emberek.

A rendszert alkotó embereket

kell hát előbb jóvátenni, akkor magától megjavul maga az egész rendszer. Akár az államban, akár a társadalomban, akár a politikai, akár az egyházi életben, akár mind ezeknek szűkebb körü intézményeiben.

Erre a munkára is megvan a lehetőség. Álljanak össze s fogjanak össze a jók, az emberségesek, a becsületesek, akik még ma is többségben vannak s kiszorítva a közélet minden helyéről a hitványakat, az embertelenekeket és a becstelenekeket, tegyék azok helyébe a magok közül való legjobbakat, legemberséesebbeket s legbecsületesebbeket. Majd azután magától meglesz az egész állami, társadalmi, politikai s egyházi életünk és ezek minden része. *Ekkor aztán magától megjavul az egész rendszer, a melynek ma csak gyáva rabszolgái és nyomorult áldozatai vagyunk!*

kp.

Küzdelem a végsőig.

El enzéki és munkapárti gyűlések.

Halad az idő s mennél közelebb jut a politika a parlament megnyitására napjához, annál nagyobb hullámokat fejt ki az az agitáció, melyet pro és kontra a pártok kifejtenek. Az őszi harcok beharangozása nagy lármával jár. Népszerű ellenzéki szónoklatok és zártkörü munkapárti beszámolók zavarják a vidék csendjét s mi azt hisszük, hogy a jó vidék velünk együtt sokkal jobban szeretné, ha sallargos szónoklatok helyett komolyan dolgoznának a béke előkészítésén.

E legnagyobb ellenzéki népgyűlés Galántán volt. Esterházy Mihály gróf kerületében. Különös érdekességet adott a gyűlésnek Bathyány Tivadar gróf és Károlyi Mihály gróf megjelenése. A gyűlés első része Szempcen zajlott le és azután a képviselők automobilokon Galántára vonultak.

Galántán elsőnek gróf Károlyi Mihály szólott. A kormány azt akarja — mondotta — hogy az ellenzék adja meg magát kegyelemből. A válasz erre csak egy lehet: Harcolni fogunk a jövőben is még jobban, mint eddig. Mi nem engedünk, amíg Tisza és Lukács a helyükön maradnak.

Ezután gróf Bathyány Tivadar beszélt. A harcban elkeseredett harcos vagyok — mondotta — de azért szívem mélyéből kivánom a békét. A mandátumfosztó törvénynek nem fogom magam alávetni, fosszanak meg engem is mandátumomtól és a kakastollasok és a felemelt katonai létszám kevés lesz A Tisza-féle hárszabályokat soha sem fogom elismerni.

Utána Sággy Gyula és Barcsay Andor beszéltek, majd Eszterházy Mihály gróf tartotta meg beszámolóját.

Sikerült népgyűlés volt még Kaban, ahol Rákossy Viktor, Veszprémi István, Ábrahám Dezső, Benedek János és még többen beszéltek.

A legjelentősebb munkapárti beszámoló Nagyszalontán volt, Tisza Kálmán gróf kerületében. A beszámoló Tisza István gróf is megjelent. A városba a beszámoló idejére nagymennyiségű csendőrséget és katonaságot vontak össze. Olyan volt a város képe, mintha fegyveres haderő szállotta volna meg. A bevonuláskor egy csoport munkás megabucogolta és közel megdöbálták Tisza kocsiját. A csendőrség több tüntetőt letartóztatott. A beszámoló a község házában volt ellenőrzött közönség előtt. Délben bankett volt, amelyen Tisza István is felszólalt.

Mici kikerült

az utcára.

Egy elzülött leány története.

Mici, a kis gráci leány, ezelőtt nyolc hónappal podgyász nélkül, egyszerű kartonruhában, mint egy elhagyott szegény szürke madár, megérkezett Szombathelyre. A pályaudvaron egy öreg néni várta, egy jóságos arcú öregasszony, aki elvezette Micit ahoz az úri családhoz, amelyik őt nevelőnőnek megrendelte. Szóval Mici nevelőnő lett. Két kis finom ruhába öltöztetett gyermeket sétáltatott ezután a déli napsütésben a korszón, vagy a Szent István-parkban.

Mici jó nevelőnőnek bizonyult. A kis csemeték örömmel hallgatták a vidám gráci meséket, a nagy hegyekről, a sötét fenyvesekről és azokban tanyázó óriá-

ÉRTESITEM

mentes pálinkák, valamint

rumok és tea-rumok

a tisztelt KERESKEDŐ, VENDÉGLŐS és ITALMÉRŐ urakat, hogy mindenféle minőségű, közönséges és finom tiszta szesz- és mindenféle liquörök legelőnyösebb beszerzési forrása

Iritz Sámuel özv.
cégnél M A K Ó.

sokról. De Mici nemsokára elunta a mesélgetést és 16 éves fiatal lelke vágyott valaki után, aki neki meséljen, boldogságról, mindenről, de különösen a szerelemről, édes, suttogó meséket. És alig telt el egy hónap, már nagy ismeretsége volt Micinek Szombathelyen. Finom, uriruhás ifjak vételkedtek a kis nevelőnő szerelméért, aki nem válogatott az ifjak között, hanem rajongó szivecskéjével mindnyájukat egyszerre szerette.

És ekkor történt a nagy baj: Micinek a szűrét kitétték az uri családtól, mire az ifjak, a sikkes uri ifjak is elpárolgottak mellőle és Mici egyedül, árván, lakás nélkül állott az utcán. Apró, elszáhadó szerelmekből tengette egyidejűleg életét, mignem egy sivar, pénztelen éjszakán a rendőrök bevittek abba a komor épületbe, ahol piszkos, undok csavargók alusznak a kemény priceken.

Ezalatt pedig távol, Grácban, egy jószágos anyja és apa, nyugodtan gondolt arra, hogy az ő ártatlan kis madaruk most tiszta, fehér párnán alszik, annál a bizonyos uri családnál.

Pedig Mici elzúllott, szánalmasan, végérvényesen. Bekerült a kórházba is, majd pedig a toloneutra jutott tegnap szegényke.

A közönség köréből.*)

Gyógyszerészek vasárnapi munkaszünete.

Néhány hét előtt jelent meg az első cikk hasonló cím alatt a helybeli lapokban. Gyógyszerészeknek összeültek, hogy ők is részt akarnak a vasárnapi pihenőből, de mielőtt lépésre szánják el magukat, a közönség véleményét kérik ki és azt hirtelen nyilatkozatra hívják fel. Közeli egy hónap telt el azóta. A közönség tudomásul vette épügy, mint az orvosokét s napirendre tért felette. Nem úgy a gyógyszerészek. Nyakrafőre nyilatkoznak a közönség nevében. Legutóbb a „Makói Hírlap”-ban jelent meg egy ilyen közlemény. Mire várnak még a gyógyszerészek. Talán még van közöttük, a ki nem nyilatkozott, vagy rejtve őriz még néhány cikket a kóblén, mit a szegény publikumnak Ostya nélkül be kell venni?

Jó magam véletlen „közönség” vagyok, sőt elárulom orvosközönség. Nem tudom egyáltalán acceptálni a magas érdekeket, a miket a „Makói Hírlap” legutóbbi cikkében az illető „közönség” (értsd gyógyszerész) a gyógyszerészek vasárnapi pihenője ellen felhoz. Mikor mi orvosok behoztuk a vasárnapi ügyeletes rendszert, bizonyára akkor is voltak, kik talán nem helyeselték. A nagy többség azonban szépen alkalmazkodott. Belátja, hogy az orvos is ember, pihenni neki is szabad. Feltűnő pedig az, hogy az ügyeletesnek rendszerint dolga alig van. Miért? Mert a közönség tényleg csak akkor fordul hozzájuk, ha sürgős szükség van. Így lesz az, én azt hiszem, a gyógyszerészekkel is. Meg fogják szokni, hogy vasárnap délután csak akkor mennek a patikába, ha sürgős receptet kell csináltatni. A minden napos szagcsót, kenőcsöt pedig használnak délelőtt. Hiszen az üzletek vasárnapi bezárását is mennyien elismerték annak idején, most azonban seaki sem akad fenn. Sürgős szükség esetén mindig ugrik orvoshoz kell, hogy forduljon a beteg, mert ha a nélkül ad ki a patikus gyógyszer-tel, legalább is annyira törvénytelen az eljárása, mint a vasárnapi bezárása. Meg hát mi is lehet az a nagyon sürgős dolog. Baleseti sérülés, — orvos látja el. Injektiók, azt minden orvos magánál hordja. Egyébb gyógyszerrel meg nem késő, ha utvárosról be is jön a főtérig mikor az orvosért így is bejön. Azt persze egy ujtáros sem fogja megtenni, hogy az Aradi utcára, vagy Szent István tere menjen, mikor a főtérrel közlekedni és viszont. Egyedül azt járják ki, hogy a közelebbi orvosokkal együtt essék az ügyelet. Az pedig könnyen fog menni.

Justitia.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Aug. 27. Kedd. Román kat. Kál. József ör. nath. Auguszt. 4. Mikéas pr. Napkél 5 óra 9 perccel, nyugszik 6 óra 54 perccel.

Időjósias. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható. Váltakozó, szeles és várható hószárazedésekkel és elvélve eszadékokkal. Sárgaappon. Váltakozó, szeles, hűvösebb Déli hőmérséklet: 8-9 Celsius.

Lajos napjár.

Tegnap Augusztus 25-én volt Kossuth Lajos nevénapja. Emlékezzünk rája! Keserű a emlékezés és fájdó, mert küzdelmei sikertelenségét szomorú szívvel gászoljuk.

A képelethez azt mondjuk, hogy sebes szárnyu sas, de nem ér el odáig, hogy el tudjuk gondolni, mi lett volna belőnk, ha Kossuth Lajos szabadságharc sikere vezet. És ott a debreceni nagytemplomban 1849. április 14-én nem csak hónapokra, de állandóan megalakult a magyar köztársaság, avagy csak az alkotmányos magyar királyság, de nem a Habsburgok jogára alapít!

Az eszmék elszáhad, de mintha költözötték őket: költözötték a hatalmasok kezébe, az elkövetett törvénytelenésekkel, melyek hangosabban beszélnek minden szónál.

A jogok általánosítása az első, a legszebb eszmé Kossuthnak: most ezért küzdünk. Ha eredményes lesz a harcunk, folytatnánk azt új, magasztos eszmékért a független Magyarországért, Kossuth Lajos és sok magyar gyönyörűség álmáért: Al-dott legyen Kossuth Lajos emléke.

A bihari közigazgatás nagyon kötelességtudó. A kötelességtudást Csanády főbíró ur ölfogása szerint érikük. A főbíró ur ugyanis a minap köztisztviselő kötelességnek minősítette a népgyűlések betiltását. Ezt a kötelességet most egy Nagy Márton nevű főbíró teljesítette, aki a Biharon tarandó ellenzéki gyűlést tiltotta be, még pedig a következő indoklással:

Nem engedhető meg a népgyűlés, mert a jelenlegi kormányrendszert kívánják birtalni, ami annyit jelent, hogy a most szentesített törvényekkel is foglalkozni óhajtanak. Ez egy népgyűlés keretében meg nem engedhető, mert izgatásokra adnak okot. Továbbá jelenleg annyira igénybe van véve a csendőrség, hogy zavarok esetén a közrendet nem biztosítható.

A komány kriizálása tehát tilos. Így mondja ezt a kötelességteljesítő Nagy Márton. Hogy az a megokolás nem a magyar törvénykönyvből való, hanem valamely muszka ukázból, az természetes: Biharországban az alkotmány már régen muszka mintájú. Még csak

az hiányzik, hogy valahol a hegyek között kihatásanak a megyéből egy járást Szibériának és néhány bányát azokkal műveltesenek, akik Tisza-alyuska fölszentelt személyét kritizálni merik.

A makói görög katolikusok és az új püspökség. Lapunk tegnapi számának vezetőhelyén foglalkoztunk az új görög katolikus magyar püspökség székhelyének a kérdésével. E tárgyban — mint most értesülünk a helybeli görög katolikus hitközség szeptember hó elsején (Vasárnap) délelőtt 11 órakor Uri-utcai iskolájok tanteremben közgyűlést tart, melyen a székhely kérdésében foglalnak állást.

Halálozás. Hegedüs József dr. ki 4 éven át, mint rendőrkapitány működött Makón, tegnap délelőtt hosszas szenvedés után elhunyt. Hülaját Szegedre szállítják és ott helyezik apa mellett örök nyugalomra.

Hullaszállítás. Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy Söki Márton apátfalvai embert mulatás közben hasba szúrták és be kellett szállítani a megyei kórházba. Söki az éjjel meghalt a kórházban, ezért hozzátartozói ma engedélyt kértek a polgármesteri hivataltól, hogy a hülét Apátfalvára szállíthassák.

Országos vásár. Földeákon a legközelebbi országos vásár augusztus 31-én és szeptember 1-én lesz. Első nap állatvásár, második nap kirakodó vásár. Sertés kivételével, mindenféle állat felhajtható.

A tilalomfa. Egyik makói tanya mellé tilalomfát állított a gazda. Ez a következőképp néz ki:

FUSSON KI A SZÖM
od NEM Látod hogy
Ere NEM SZabad jár
NI
5 pöngőt fizEteZ Kutya
ha Mőgfoghatlak.

A vidéki pénzüzetek rescomptuó hitelét napról-napra szűkebbre vonják a fővárosi intézetek. Egyre szorosabbra fogják a hurkot a vidéki pénzüzetek nyakán s céljuk, hogy csak a tőlük függőviszonyban levő intézeteket tőrjék meg a pénzüzetben egyre szemérmelenebbül dombordik ki. Kétségbeesítő helyzet s csak ez hiányzott a szerencsétlen magyar kereskedelmnek és iparnak. Mert, hogy a vidéki intézetek ellen megindított hadjáratot a közönség nyögi, azt felesleges bizonyítani. És esodálatos, nem bizony senki. Valami tanya apáthával várják: közönség, bankok, testületek a katasztrófát és szemlélik a pusztulást. Mos tünik ki, hogy Magyarországon a közönségben nyoma sincs a közigazdasági érzéknek. Másutt azóta már kormánybuktás és gazdasági forradalom szelle söpört volna végig az országon.

Betörés és lopás a Jókai utcán. Tegnap egész délelőt egy 20 év körüli nyulánk termetű beteges kinézésű sárgás barna arcu fiatal ember járll állandóan fel és alá a Jókai-utcán ki többször benézett özvegy Székely Andrásné házába, ki nem volt odahaza. Mikor többektől megtudta, hogy Székelyné nincs odahaza, behatolt a házba és onnan elvitte Siket Józsefnek 31 korona 40 fillér készpénzté patent záros négy reteszű új pénztárcájával egy fedelű ezüst órájával együtt melynek hátsó lapjára S. J. betűk voltak felkarcolva. A vagmerő betörő elvitte azonkívül a szekrény feltörése után Székelynének 2 korona 20 fillér pénzét is. A fufangos tolvajt most erélyesen nyomozza a rendőrség.

Lapkihordó-fiuk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Meghíusult rablótámadás

Kaland a szép cigányleánnyal.

Pikáns háttérű rablókalandról ad hírt Szekesfehérvári tudósítónk. A kaland középpontjában egy odaváló uradalmi erdész és egy szép cigány leány állanak, de magát a rabló történet egy némely részét sűrű homály borítja.

Kiss János uradalmi erdész sertéseket akart vásárolni a fehérvári vásáron. Ma reggel gyalog indult el az erdészlakból s a nagy kiterjedésű erdőben át minden fegyver nélkül sétálva igyekezett Szekesfehérvárra.

Utközben, váratlanul felbukkant előtte az út mentén a sűrűségből egy feltűnően szép fiatal cigány leány és csatlakozott hozzá. Az erdész, a ki úgy látszik, nem ellensége a romantikának, vele együtt folytatta tovább az utját s közben elmesélte neki, hogy a vásárra megy és nagyon sok pénz van nála, mert az uradalom részére több ezer disznót akar venni makkoitatasra. Az erdész hamiskásan megcsipkedte a leány arcát és megmutatta neki a bankóval telt vastag tárcát, melyet a leány szájátva bámolt.

Alig haladtak együtt még pár perccig a leány karjába kapaszkodott az erdésznek a biztató, szerelmes kacsintásokkal csábita, hogy menjenek le az útról és forduljanak be a sűrűségbe. Az erdésznek, aki fiatal s nőlen ember, felgyújtotta a vérért a gyönyörű cigányleány csábitó szépsége s ellenállhatatlanul ment utána a sűrűség belsejébe.

Pár perccel azután a leány élesen fűtyölni kezdett, mire a bokrok közül kilenc marcona cigány rohant elő. A leánnyal néhány szót váltottak cigány nyelven s azután az erdésznek estek, hogy a pénzt elvehassék. Kiss János emberember és dulakodni kezdett a rablótámadó cigányokkal s közben segítségért kiáltozott.

Már leteperték a cigányok az erdész, amikor a segélykiáltásokra több munkás dorongokkal fellegyverkezve eietett segítségére, amit a támadó cigányok meglátva, a nélkül, hogy az erdészről bármit is elrabolhattak volna eszeveszetteen szétiramodtak az erdő sűrűjébe.

Kiss János erdész Szekesfehérvárra érve, azonnal jelentette a pikáns háttérű rablótámadást a csendőrségnek, akik az erdőt körüzarva, a délután folyamán mind a 9 cigány leányt elfogták s a csábitó szép cigányleánnyal együtt letartóztatták.

TANÜGY.

Beiratások a bolterületi állami elemi iskolába. A makói állami elemi bolterületi népiskolánál a beiratások folyó évi szeptember hó 2, 3 és 4-én délelőt 8—11 délután 2—4 óráig tartatnak meg. Ugy a Deak Ferenc-utcai iskolákba jelentkezők a fent írt időben ez alkalommal kivételesen a Szegedi-utcai iskolánál vétetnek fel. — A katonai hadgyakorlatok miatt a tanítás mind a három iskolában szeptember 16-án délelőt 8 órakor kezdődik. A fent írt beiratkozási időben minden tanuló a beiratkozássra hozza magával a mult iskolai évből nyert értesítő könyvét és 50 fillér felvételi díjat. Az első osztályba ujonnan jelentkező tanulók születési, oltási bizonyítványukat mutatják be és a felvételi díjon kívül még 18 fillér értesítő díjat is kötelesek fizetni. Az állami óvodákba és állandó gyermekmenedékházakba es a feltételek folyó évi szeptember hó 2-án megkezdődnek. Ezen óvodaköteleseket az illető óvónők, illetve menedékházvezetőnők a saját helyiségekben veszik fel díjtalanul. Azon

*) Bar mi még nem foglalkoztunk a helybeli gyógyszerészek mozgalmával, az ismert kézből kapott ezt a cikket leközzöljük. Megjegyezzük azonban, hogy ezzel egyáltalában nem értünk egyet sem érveiben, se végső következtésében. Szerk.

elemi iskolai tanulók, kik a mult tanév végén 1—2 tárgyból „elégtelesen” érdemjegyet kaptak, amennyiben a nyár folyamán előkészültek s ezeket ki akarják javítani, azt az igazgatónál szeptember hó 2-ig jelentésük be. A javító vizsga díjmentes és ugyanaz napon fog megtartatni Makó, 1912 augusztus 26-án. *Tókos Izsák* állami iskolai igazgató.

Értesítés. A hadgyakorlatok alkalmából a polgári leányiskola helyiségei is lefoglaltatván a katonaság részére, az 1912 13. tanévi beiratások szeptember hó 15, 16 és 17-én tartatnak meg. A beiratkozások részletes meghirdetését köllő időben közölni fogjuk. Az igazgatóság.

Iskolai értesítés. A református iskolákba a beiratások szeptember 2—3 és 4 napjain tartatnak meg. A beiratkozásnál a következőkre hivatik fel a szülők figyelme: 1. A régebben iskolába járók tavaly kapott „értesítő könyvecske” alapján iratnak be. 2. Az újonnan hivatkozók tartoznak magukkal születési bizonylatot hozni, mely az anyakönyvi hivatalnál díjmentesen beszerezhető. 3. Minden tanuló köteles 50 fillér beiratási díjat fizetni. 4. A fölmentést kérő, — orvosi bizonyítvánnyal és születési bizonylattal felszerelt folyamódványok szeptember 15-ig bezárólag Bereczky László iskolaszéki elnökhöz vagy Czirbus István igazgató tanúhoz adandók be. Megjegyezzetük itt, hogy a fölmentést kérők is tartoznak gyermekeiket a rendes időben beiratni. *Református iskolaszék.*

KÖZGAZDASÁG.

A makói piacról.

Lanyhaság a piacon.

A budapesti gabonatörsdén még mindig pang üzletelen az élet. A spekuláció meg van győződve arról, hogy lanyhulás tovább nem érvényesülhet, mert a fogyasztási szükséglet fennáll, Ausztria keresletének pedig később is feltétlenül jelentkeznie kell. Egyelőre szilárdulás ugyan még nem a buzából indul ki, de eme cikk is emelkedő s rozs iránt is fedezési szükséglet nyilvánul.

Ilyen körülmények között van némi remény arra nézve, hogy a gabonaárak rövid idő múlva emelkedni fognak.

A budapesti gabonatörsdén a lanyhulás iránti bizalom határozottan gyengült s ha a készáru kínálat is megcsappanna, kétségtelen, hogy ismét magasabb árak kerülnének felszínre. A malmoknak a lisztkeletendőség felőli panaszai figyelmen kívül maradnak, mert beszerzésekre azok így is rá vannak utalva. A külföldi jelentések nyugodtak.

Buzában ma szilárd volt az irányzat. A malmok megfelelő jó keresletet tanúsítottak, míg a kínálat, bár eléggé jó, éppenséggel nem volt készsleges. Az árak kezdetben változatlanok, később azonban a határidőpiac javulásával szilárdabbak voltak s 5 fillérrel emelkedtek. A malmokon kívül magánosok is vásároltak spekulációs céllal.

A budapesti tőzsdei irányzat legközelebb már érezhető lesz a makói piacon is. Tegnap azonban még igen lanyha volt a makói héti piac. Áru ugyan volt elég, különösen buzában volt nagy a felhozatal, így az a legnagyobb kínálat mellett 20 korona 60 fillérért kelt métermázsánként.

Árpából is meglehetősen mennyiség került a piacra, Ára azonban ennek a cikkeknek sem emelkedett, mert tegnap is 19 koronáért, később pedig 19 korona 20 fillérért kelt métermázsája.

Keresett áru ez alkalommal is csak a kukorica volt. Ennek a terméknek ára csaknem egyforma a buzáéval. Métermázsája tegnap 20 korona 40 fillérért kelt.

Nagy volt a lanyhaság a hagymapiacon. Sem a vereshagymának, sem a fokhagymának nincs ára. A vereshagyma tegnap is 5 koronáért, a fokhagyma pedig 7 koronáért kelt.

Regény.

Szerelem a sirig

vagy (141)

Két fiatal szív szomorú végzete.

MÁSODIK RÉSZ.

III.

Bár még alig volt két óra délután, már is felhomály töltötte be a Mária-kápolna alacsony hajóját Ancecyban.

Itt-ott egy félig nyílt ablakon át némi külső nap hatolt be vékony sugárvékékben s csillogtatta meg egy-egy parkányzat aranyát vagy egy-egy tömör lámpa ezüstjét.

A pompás nehéz díszítés többi része felhomályban maradt.

A levegő tömjénszaggal telítve, fojtó volt mint valami betegszobáé.

E szentély mély csöndjét alig zavarta meg néha egy odébb tolt szék zöreje, a magány annyira néma volt, hogy hallani lehetett a gyónószék rácszatán át sípoló sóhajait és szerényen tompa hangját egy jezsuita atyának, ki éppen a gyónóját intette.

Ez, kinek fekete selyem szoknyája szélesen elterült a gyónószék előtt, nem volt más mint Diivoire Simonne.

A fa rácszatat felé hajolva ideges reszketéssel hallgatta a gyónató atya heves szavait, ki így szólt hozzá:

— Nem, asszonyom, kegyed nem folytathat ilyen már is veszélyes együttlétet, mely előbb utóbb vétkessé válhat.

A férfi, a kiről említést tett előttem, a barátság álnevével álcáz egy testi szenvedélyt.

Ez a barátság különböző nemű egyének közt gyakoria a demorál által vetett tör, mely körülöttünk ólálkodik.

Veszély bizalmasságot neme, mely gonosz vágyakat kelt a legártatlanabb lelkekben is.

A tiltott vágyak megrovandó bizalmasságokra vezetnek, melyeket csakhamar helyrehozhatlan hibák követnek.

Kegyed már siralmas tapasztalatait tett a tekintetben.

Folyt. köv)

Használt üvegfa

kerestetik megvételre. Cim a kiadóhivatal ban.

A „Makói Független Ujság” előfizetési ára vidékre:

Egész évre . . . . 14 Kor.
Félévre . . . . . 7 Kor.
Negyedévre . . . . 3 K. 50 fill.

Iritz Sámuel özv. cég

ITAL ÁR. JEGYZÉKE

különleges TELJESEN TISZTA

szeszmentes pálinkákról:

Valódi két szilva literenkint 2.— K.
Valódi törköly „ 2.40 „
5 éves kajszin barack 3.— „
8 „ „ 4.— „
10 „ „ 5.— „
5 „ borpálinka 3.— „

A valódságot a cég felelősséget vállal.

HARMONIKÁT

vehet legolcsóbban

Wagner a Hangszer-Király

országiszerte e ismert legolcsóbb hangszert ruházában Budapest, József-körút 15. sz.

Egy 3 váltós, Orgonahangu harmonika 10 korona. Kétsoros bécsi forma. Harmonika 20 kor. tól feljebb. Fényképesárjegyzék ingyen

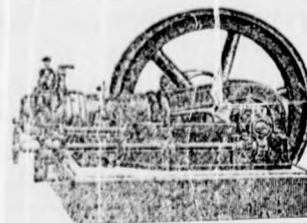
Lapunk nyomdájában

egy tanulóleány

fizetéssel felvétetik.

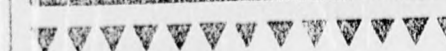
NYERSOLAJ SÍVIGÁZ DIZSEL MOTOROK

benzin és lokomobilok

Gyors szállítás. Kedvező fizetési feltételek. Messzemenő jótállás. **Országy Motorgyár Részv.-Társ.** Németország legrégibb, legnagyobb motorgyára.

147 VEZÉRKÉPVISELŐ: **Gellért Ignác és Társa** Budapest, V., Koháry-utca 4. sz. (Alkotmány-utca sarok.)

Kiadó ház. Toldy-utca 12 ujsz alatti ház, mely áll 2 padló szoba, konyha, kamra és több melléképületből, november 1-re

k i a d ó.

Értekezhetni lehet Tulipán-utca 17 sz.

Aki eredeti KÖBANYAI gyári töltésű jó és

tiszta sört óhajt inni, forduljon Iritz Sámuel céghez.

Asszonyok s férfiak,

kik más munkára már képtelenek, a

Makói Független Ujság

árusításával pénzt kereshetnek. — Jelentkezzenek a kiadóhivatalban. (Kossuthszoborral szemben.) o o o

Nincs többé gyomorfájás!

A szabadalmazott

Kakukfűkeserü

házi szer, alig párszori használat után teljesen megszüntet mindenféle — még régi gyomorbajt is. Erősít, étet. A mámoros állapotot is megszünteti. Kellemes íze miatt, még a nők, sőt a gyermekek is szívesen veszik be. Számítalan hálairatbizonyítványát! Kapható Makón,

Sándor Zsigmond

Szegedi utcai gyógytárában.

Ára: kis üveg 80 fill, nagy üveg 2 korona. Vigyázzunk a védjegyre, mely a kupakon és dugón áll.

Kiadó föld.

Csókáson, Szepesi János szomszédságában levő **2 fertály föld** a rajta lévő gazdasági épületekkel együtt gabonatermés alá több évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni lehet a helyszínen Széll Imrével, 722 534. tanyaszám alatt.

Legjobb asztali borok

és mindennemű különleges

borok kis és nagy mértékben

Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

Teljesen új hagymás zsákok

darabonként 32 fillérjével kaphatók Iritz Gyula cégnél Makó.

Erzsébet vigadó megnyitás!

A Lonovics-sugarutonegész nagyvárosi arányokban és diszszel létesített

Uj vendéglő és kerthelyiség

Állandóan a n. é. közönség rendelkezésére áll, hol is naponta kitünő cigányzene mellett a legjobb italok, meleg- és hideg ételek pontos és előzékeny kiszolgálás mellett folyton kaphatók. — A rendkívül diszes, nyitott óriási csarnok, bálak, népiünnepélyek, társas összejövetelek tartására igen alkalmas.

Trifa Jenő budapesti első női zenekarával állandóan szórakoztatja a t. közönséget. — Belépő-díj nincs.

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kéri — tisztelettel

ZOMBORY ÖDÖN, vendéglős.

PÁRTOS E. ÉS TÁRSA MAKÓN.

Nyári ujdonságok verseny árai:

Lüszter felöltők	II. 12. K-tól	Női ingek	1.70 K-tól
Lüszter	I. 15. —	Háló kabátok	1.80 „
Delén bluzok	3. —	Női nadrágok	1. — „
Hímzett	3.90 „	Fűző védő	III. 1.20 „
Csipke	5. —	Fűző védő	II. 2.40 „
Párnák	1.70 „	Fűző védő	I. 3. — „
Paplan lepedők	5. —		

Szigoruan szabott árai!

Selyem, Batiszt, Schiffon és Lüszter alsók!

Csecsemő kelengyék! Keresztelő párnák! Fejkötők! Pique paplanok!

Tubarózsa-krém és az arcról kiütést, szeplőt és májfoltot a legbiztosabban elmulaszt. 1 tégely 1 korona.

Tubarózsa-hajkenőcs a haj és bajusz növeszt legjobban elősegíti!

1 tégely 1 korona. — Tubarózsa-hőlgypor, 1 korona. — Tubarózsa-szappan, 50 fillér.

Hajregenerátor, az őszülő hajnak visszaadja eredeti színét. — Salofor, kéz- és lábizzadást gyorsan megszüntet. 1 füveg 70 fill.

Mindenemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességekből nagy raktár.

TÓTH Kochillia szőlőmoly és gyümölcs féregirtó anyag, egyszeri permetezés-sel a molyt, petéit, álcáit és pilléit, azonkívül a gyümölcsöcsben garázdálkodó rovarokat és élősdieket tökéletesen elpusztítja!

Teljesen ÁRTALMATLAN úgy a növényzetre mint az emberi szervezetre! — Egy adag 400 négyszögöl területű szőlő be-permetezésére elegendő.

Kapható Makón és vidékén egyedül:

JENEI SZÉKELY LAJOS

gyógyszerész »Szent István«-téri gyógyszertárban

MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)

Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!

Telefon-szám: 127.

Telefon-szám: 127.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villare öre berendezett müintézetében Makón.

Megérkezett!

500 drb. pendamaszt abrosz, ára	3, 6, 8, 10 korona.
200 drb. pendamaszt mlyő, ára	90 fillér.
Férfi ingek, fehér és színes	1'50, 2, 3 korona.
Galérok darabja	20 fillér.
Arctályol métere	20 „
Hímzések métere	15, 20, 30 „
Női keztyűk párja	30 „
Valódi francia selyem batiszt	50, 70, 80 „
Angol mosó zefírek	70, 80, 90 „
Renek női ruhaszövetek	60 fillértől 5 koronáig.
Férfi ruhaszövetek	3 koronától 6 koronáig.
500 tucat vászonsebkendő, melynek ára 5 korona volt, tucatja 200 korona. — Valamint a még itt felnem sorolt különböző cikkek rendkívüli olcsó árban.	

ALHalmi ÁRUHÁZ Kossuth-szoborral szemben.

UJ ÜZLET! MEGNYILT UJ ÜZLET!

a Pas esz Testvérek könyv-, papir-, zenemű- és írószekereskedése o o Makón, (Fötér) a Makói Takarepénztár épületében.

Van szerencsénk értesíteni a mélyen tisztelt vásárló közönséget, hogy egy, a mai kor igényeinek mindenben megfelelő könyv-, papir-, zenemű és írószekereskedést nyitottunk, hol e szakmába vágó cikkek a legjutányosabb árak mellett szereshetők be.

A midőn a m. t. vevőközönség pártfogását kérjük, nem mulaszthatjuk el megjegyezni, hogy főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy a legujabb áruinkkal, de főleg olcsó áraink révén n. b. meglegedésüket minden tekintetben kiérdemeljük. Eryben felhívjuk az iskolába járó gyermekek m. t. szüleit a közelegő iskolai idényre bevezetett olcsó árainkra, u. m.: iskola táskák, könyvszijkak, hegedű hurok és az összes iskolaszerekre.

Az összes bel- és külföldi napi és heti lapok, folyóiratok előfizetési helye.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Állandó ujdonságok zeneművekben!

Nyomdász-tanulók felvételnek lapunk nyomdájában.

„VARAZSFUVOLA.“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varazsfuvola rendkívül kellemes 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kotta, füzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wágner „Hangszer-Király“ országzerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható, Budapest, József-körut 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

